

# קול-קורא מטעם "אגודת התרבות הישראלית"

שנוסח כנראה ע"י מרן הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל

לפנינו מאמר, שלפי סגנונו נראה כי נכתב על-ידי הרצי"ה. המאמר נדפס בעתון "העברי", בעריכת הרב מאיר ברלין (בר-אילן), שיצא לאור בברלין, יום ו', עש"ק בהעלותך, ט"ו בסיון ה'תרע"ב, שנה 3, גליון כ עמ' 220.

ראה מאמרנו בקובץ הקודם, "רקע למאמר 'התרבות הישראלית'", אודות אגודת "התרבות הישראלית" ופעולותיה. וראה בפרוטכול אספות אגודת "התרבות הישראלית" מחורף ה'תרע"ב, בתוך קובץ "דגל ירושלים" ד, עמ' לז: "על-פי הצעת היו"ר (ר' ישראל חבס) הוחלט להדפיס הודעה וקריאה על-דבר אגודתנו שתכיל בקיצור את מטרתה ושאיפותיה ודרכי עבודתה ולפרסם זה גם בעתונים". לפנינו כנראה התוצאה של יישום ההחלטה. אגב, קול-קורא זה מצאנו שנדפס גם בעיתון "המוריה" מאותו הזמן (האיר את עינינו לכך ר' אורן עטיה הי"ו).

גם בעתון מתוך "העברי" מיום א' דנת, כ"ה בתשרי ה'תרע"ד, שנה ד, גליון ח-ט, עמ' 64, הובאה מודעת פרסום שאף היא כנראה נוסחה ונמסרה לדפוס ע"י הרצי"ה. וכך מובא בפרוטכול הנ"ל (שם עמ' מ) שאמר הסופר אז"ר: "נשתדל להוציאה בשלמות ובהדור וגם לרקלמה (=פרסומת) ולפרסמנה כראוי, או היא תסול לנו בודאי את הדרך גם להוצאה ספרותית יותר חשובה וגדולה". גם לשון הודעה זו הבאנו כאן.

וכך לשון הידיעה בעיתון "העברי" ובעיתון "המוריה":

### התרבות הישראלית

קבלנו מיפו את קול הקורא המענין הזה<sup>1</sup>

הרת-עולם היא תקופתנו הנוכחית בחיי עמנו, מעבר מזה הולכת ההכרה הלאומית, הכרת האחדות הפנימית החיה והמשותפת של כלל-ישראל בכל פזורי הגולה, ומתרחבת ומתחזקת, יחד עם השתכללותו של ישובנו בארץ ישראל, והתגשמות חזון תחיתנו הלאומית בתוכו; ומעבר מזה, צרת הגלות של שנאת היהודים ובעיקר שנאת היהדות הולכת וגדולה ומתפשטת, עד שבאה לחדור בהשפעתה, - השפעות קולטוריות ורות ונכריות לעצם מהותנו, גם לתוך מחננו שבארץ-ישראל, המשמשת כבר כעת במדה ידועה בבחינת מרכז-רוחני לעמנו ושהוא הנהו גרעין-החיות העיקרי שבעלייה של היהדות בזמננו, והן, ההשפעות הללו, מכשילות את כחו.

ואם כבר מוסכם הוא, שבכל עם ולשון כח הקולטורה שלו הוא היסוד המעמיד את קיומו והמעלהו - עאכו"כ בעמנו, שהיסוד העיקרי להתבססות תחיתו הלאומית היא התחזקות השפעתה של הקולטורה העצמית שלו והתבססותה בתוכו, בתוך העם. ואמנם, אע"פ שיש גם סבות חיצוניות למחלה מתדבקת זו של התפשטות ההשפעות הקולטוריות הנכריות בתוכנו - מצד תנאי-החיים הגלתיים אך הסבה העיקרית הפנימית היא: מעוט השפעת הקולטורה העצמית שלנו במהלך-מחשבותינו וארחות-חיינו. מפני דלות דעות היהדות ורפיון קיום המצות המעשיות, שזהו גורם לחלישות כחנו הלאומי בימים האחרונים, ובגוף חלש מוצאים להם מקום כל מיני פגעים ורוחות רעות; את החלל הריק מרוחנו העצמי ממלאות רוחות-פרצים ורוחות בער הבאות מן החוץ. ולפיכך העבודה היותר קדושה ונחוצה כעת לכל היהודים הנאמנים לעצמם היא חזוק השפעתה של הקולטורה הישראלית המקורית וגלוי התרשמותה בבני עמנו, אותה הקולטורה ההיסטורית העתיקה והתקיפה של תורת ה' אלהי ישראל, שכל הצורות המיוחדות של הלאומיות: השפה והארץ מתחזקות מכחה, מוארות באורה ומתקדשות בקדושתה.

האמצעים הכלליים לזה, הלא הם: הפצת דעת התורה, העיונית והמעשית ואהבתה, ידיעת השפה וחבתה, חבת הארץ ברעיון ובפועל וחזוק קיומן של המצות המעשיות. בא"י נחוצה היא עבודת-הקדש הזו ביותר, וגם אפשרית ביותר, ומכאן ממקום מכורתה ובית חייה, תתחזק ותתרפא התרבות הישראלית ומפה תזריח אורה ועז-תחיה גם על כל תפוצות-ישראל, לשוב לאיתנו כימי עולם וכשנים קדמוניות.

ע"פ הדברים האלה נועדו חבר אנשים תמימי דעים מבני ארץ-ישראל ויסדו את אגודת "התרבות הישראלית" על יסודות אלו:

1. בהמוריה נדפס: "מאגודת "התרבות הישראלית" שנוסדה ביפו זה כמשך זמן קבלנו את החזון הזה לפרסמו בהמוריה".

א' "אגודת התרבות הישראלית" שואפת לחזק ולהפיץ את התרבות הישראלית המקורית על יסוד תורתנו הכתובה והמסורה.

ב' לסדר הרצאות פומביות, ביחוד בעניינים הנוגעים לתרבות הישראלית. קביעות שיעורי למוד במקצועות שונים באופן המתאים לרוח האגודה. הוצאת והפצת ספרות פופולרית ומדעית.

ג' כל יהודי הנאמן לתורתנו, הכתובה והמסורה, יכול להיות חבר באגודת התרבות הישראלית.

ד' האגודה מתנהלת ע"פ השפעתו של מרן הגאון אברהם יצחק הכהן קוק הרב ואב"ד של קהלת יפו והמושבות. האגודה מתנהלת ע"י ועד הפועל הנבחר ע"י חברי האגודה ע"פ דעות נעלמות, למשך שנה אחת.

מלבד שאר העבודות, שהאגודה התחילה להתעסק בהן, היא נגשת גם ליסוד כמה ספרותית לכל אלה המבקשים, שהספרות תהיה למקדש הקדש טהורה, ונקיה, להעשיר את אוצר המחשבה הישראלית וההרגשה הישראלית, לחזק ידיים רפות, לאסף את הנדחים ולחבב את עמנו ואת קדשיו על הדור הצעיר.

ולתכלית זו היא נגשת להוציא לאור קובצים ספרותיים ומדעיים, פעם בשני ירחים הנושאים עליהם את שם אגודתנו "התרבות הישראלית".

- ב"התרבות הישראלית" יבואו:

א) מאמרים בענייני היהודים והיהדות וביחוד בענייני הישוב בא"י. ב) ספרות יפה. ג) סקירות על הזרמים הקולטוריים שבעולם בכלל והיחס שביניהם ובין התרבות הישראלית. ד) ענייני בקרת וביבליוגרפיה.

יודעים אנו, כי יש הרבה סופרים בא"י ובחו"ל, שמתגעגעים ליסוד כמה ספרותית כזו. עכשיו מאחר שנוסדה, הננו מבקשים אותם, להשתתף עמנו בעבודת התחיה הרוחנית הישראלית, וכל אלה שהם תמימי דעים עמנו יעזרו בהפצת ספרות זו.

בכבוד, מערכת "התרבות הישראלית"

האדרסיסה: "Hatarbuth-Haisreelith" - Jaffa

2. בהמוריה נדפס: "1. המטרה:".

3. בהמוריה נדפס: "2. האמצעים:".

4. בהמוריה נדפס: "3. החברים:".

5. בהמוריה נדפס: "4. ההנהגה:".

מסתבר כי גם את מודעת הפרסומת לקובץ "התרבות הישראלית", אשר לפנינו, ניסח הרצי"ה, שכן השמיט את שמו במקום שהיה מיועד להיות מסומן, סמוך לשם מאמרו, ובמקומו סימן שלוש כוכביות.

#### התרבות הישראלית

קובץ ספרותי-מדעי, הוצאת אגדת "התרבות-הישראלית"

יפו, ספר ראשון, המחיר פרנק אחד.

וזה תכנון:

התרבות הישראלית - \* \* ; זרעונים (א. ב. ג. ד. ה. ו. ז. ח.) - ר' אברהם יצחק הכהן קוק; אחד (שיר)  
- י. צ. רמון; גלות בבל - בר-טוביה; מי מרום - י. ז. הורביץ; האמונה והמצוה - ר' יעקב משה חרל"פ;  
גבורי כח - א. ז. רבינוביץ; חקרי לשון - ד"ר מ. זיידל; להלכות צער בעלי חיים - ס"פ צבורי; משאת  
נפשי (שיר) - ד"ר י. בן-שמיר; לחשי ההויה - רבאי; על הפרק (מחוץ ומבית) - ארצי ישראלי.  
נמצא למכירה: ביפו ע"י ה. קרוגליקוב.

ברוסיה ע"י:

W. Polotzky, Riga, Smolenskaja 13

באמריקה ע"י:

Dr. Seidel c./o. Dr. Friedmann, Newjork, N.J.

האדריסה לכל עניני "התרבות הישראלית":

"Hatarbut Hjsreelit", Jaffa, Palastina.